

ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
โรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

Knowledge, Attitude and Behavior in Oral Health Care of
PrathomSuksa Six Students Primary and elementary schools Ban
Muang Dong School KhokKlangSubdistrict Non Sa-at
DistrictUdonThani Province

ครรชิต สกุลแก้ว¹ อมรรัตน์ แก้วสุวรรณ¹ รุ่งอรุณ กุลบุตร¹

เจนุทัย เจริญศรี¹ จุฬาลักษณ์ บัวใหญ่รักษา²

Kanchit Skulkaew¹ Amornrat Kaewsuwan¹ Rungarun Kullabuth¹

Janruthai Charoensri¹ Julaluk Buayairaksa²

¹อาจารย์ประจำ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

²คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 62 คนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.30 มีอายุ 8 ปี ร้อยละ 24.20 พบกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 24.2 ในส่วนความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุกลุ่มตัวอย่างมีความรู้อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 54.82 ทักษะด้านทันตสุขภาพ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 45.16 และมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.38 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก ได้แก่ ทักษะด้านทันตสุขภาพจากการศึกษาเสนอแนะให้เพิ่มการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุของนักเรียนทุกระดับชั้นปี โดยอาจเป็นการจัดโครงการให้ความรู้หรือสอดแทรกในรายวิชาเรียนต่าง ๆ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีทักษะ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากที่ดีขึ้น เพื่อเป็นต้นแบบในการรักษาสุขภาพช่องปากที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : ความรู้, ทักษะ, พฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก

Abstract

This study was a descriptive study to study knowledge, attitude and behavior in oral health care of primary school students at Ban Muang Dong School, KhokKlang Sub-district, Non Sa-at District, UdonThani Province. Data were collected by questionnaires. In the sample of 62 people, the data was analyzed using descriptive statistics such as number, frequency, percentage, mean, standard deviation. And find relationships using chi-square statistics

The results showed that most of the samples were male, 61.30 percent were aged 8 years, 24.20 percent found the sample at the level of grade 2 24.20 percent, while knowledge about dental caries, the sample group had and knowing at a high level, 54.82 percent of dental health attitude. Were at a high level of 45.16 percent and had behavior in oral health care was at a medium level of 48.38 percent. Factors related to oral care behaviors were Dental health attitude

From the study, it is recommended to increase the knowledge about dental caries of students at every year level. It may be a project to provide knowledge or insert in various courses for students to have an attitude. And improved oral care behaviors to be a role model for maintaining good oral health

Keywords: knowledge, attitude, behavior in oral care

บทนำ

การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพและทันตสุขภาพนั้นจะต้องเริ่มมาตั้งแต่วัยเด็กและวัยรุ่น สละสมและพัฒนาความคิดติดติดตามกันไปเป็นพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง กล่าวว่าการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพให้ได้ผลระยะยาวนั้นควรจะต้องปลูกฝังพฤติกรรมตั้งแต่อ่อนวัยเรียนเป็นสำคัญซึ่งการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขภาพ สามารถทำได้ 3 ประการ คือ การเรียนรู้จากครอบครัวและสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว การเรียนรู้ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา และการเรียนรู้จากสังคมสิ่งแวดล้อมต่างๆนอกบ้าน และนอกโรงเรียน

ในความเป็นจริงสุขภาพช่องปากไม่ได้แยกต่างหาก แต่เป็นส่วนหนึ่งของร่างกายของบุคคล ซึ่งโรคหรือภาวะที่มีความผิดปกติหรือผิดปกติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช่องปาก หรือที่ส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย ก็มีความเกี่ยวข้องกับภาวะแห่งความผาสุก และคุณภาพชีวิตทั้งนั้น ดังนั้นภาวะที่มีหรือไม่มีโรคหรือความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพช่องปาก ก็ไม่แตกต่างไปจากภาวะที่มีหรือไม่มีโรค หรือความผิดปกติของส่วนอื่นๆของร่างกาย สุขภาพช่องปากจึงเป็นส่วนหนึ่งของสุขภาพร่างกายที่จำเป็นต้องดูแลให้ดี เพราะการมีสุขภาพช่องปากที่ดีทำให้บุคคลสามารถรับประทานอาหาร พุด และเข้าสังคมได้อย่างมีความสุข และช่วยส่งเสริมให้สุขภาพโดยทั่วไปดีด้วย (สิทธิชัย ขุนทองแก้ว และคณะ, 2540, หน้า 19)³ และโรคในช่องปากก็เป็นโรคที่ป้องกันได้ หากได้รับการพัฒนาด้านพฤติกรรมทันตสุขภาพ ดังนั้น การสร้างค่านิยมที่ดีหรือการให้คุณค่าต่อสุขภาพช่องปากที่ดี ก็จะทำให้ประชาชนมีการพัฒนาพฤติกรรมทันตสุขภาพที่ดีขึ้น

วัยเด็กจัดเป็นวัยหนึ่งที่ได้รับบริการสนใจเอาใจใส่จากสังคม เพื่อพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่า โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนต้นคือช่วงอายุ 12-15 ปี (Early adolescence) เนื่องจากเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านมากที่สุด กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากกว่าวัยอื่นของช่วงชีวิต วัยเด็กเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว สามารถคิดหาเหตุผลในด้านต่าง ๆ เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัยรุ่นจะมีความจำดี วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดีวัยเด็กจึงนับเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ รวมทั้งแก้ไขเปลี่ยนแปลงแนวความคิดที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพ ตลอดจนความเชื่อที่ผิดๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ ช่วงวัยแรกเริ่ม คือระยะอายุประมาณ 12-15 ปี เป็นวัยที่มีการเติบโตเป็นหนุ่มเป็นสาว เปลี่ยนสภาวะทางร่างกายจากความเป็นเด็กชายเด็กหญิง ร่างกายเติบโตเป็นผู้ใหญ่เกือบเต็มทีทุกส่วน

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 โรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 โรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาทัศนคติในการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 โรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 โรงเรียนบ้านม่วงต่ง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

บททวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านม่วงต่ง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานีผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สถานการณ์โรคฟันผุในเด็กโดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2559 พบว่า เด็กอายุ 12 ปี ร้อยละ 70 มีพฤติกรรมกินขนมกรุบกรอบ และกินเฉลี่ยวันละ 1 ครั้ง พฤติกรรมเหล่านี้นอกจากจะทำให้เกิดปัญหาฟันผุในเด็กแล้ว ยังก่อให้เกิดความเจ็บปวด การติดเชื้อ และสร้างปัญหาการบดเคี้ยวอาหาร มีผลต่อน้ำหนัก การเจริญเติบโตและบุคลิกภาพของเด็ก ที่สำคัญคือส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทำให้เด็กหยุดเรียน และปัญหาฟันผุนำไปสู่การสูญเสียฟันในวัยเด็ก และอาจสะสมจนต้องสูญเสียฟันทั้งปากในวัยสูงอายุตามมา

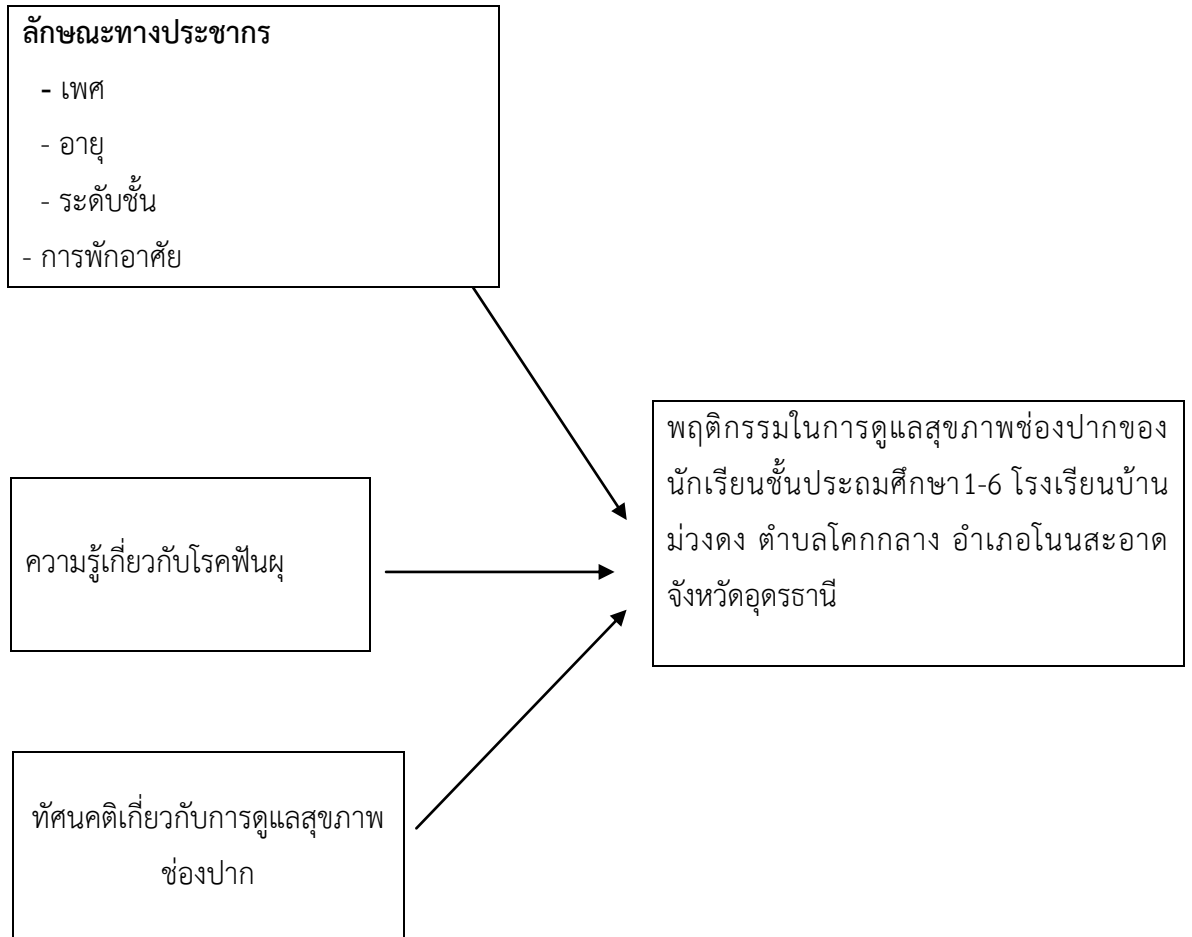
โรคฟันผุคือ โรคของฟันที่มีเนื้อฟันถูกทำลายไป โดยมีการทำลายแร่ธาตุที่เป็น องค์ประกอบสำคัญของเนื้อเยื่อเหล่านี้ จนทำให้เกิดเป็นรูหรือโพรงที่ตัวฟัน ถ้าไม่ได้รับการรักษาจะลุกลาม ขยายใหญ่และลึกขึ้นเรื่อย ๆ เกิดการเจ็บปวดทุกข์ทรมาน และสุดท้ายอาจต้องสูญเสียฟัน โดยต้องถอนออกไปโรคฟันผุเกิดจากแบคทีเรียที่อาศัยอยู่ในช่องปากรวมตัวกับเศษอาหารและน้ำลายสะสมกันจนเป็นคราบเหนียวที่เรียกว่า คราบฟัน หรือคราบแบคทีเรีย ซึ่งจะเกาะอยู่บนผิวของฟันแบคทีเรียเหล่านี้จะเปลี่ยนสภาพน้ำตาลและแบ่งให้เป็นกรด มีฤทธิ์ทำลายแร่ธาตุที่ผิวฟัน จนก่อให้เกิดเป็นรู โดยเริ่มจากขนาดเล็กมาก ๆ ลุกลามใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นโรคฟันผุโรคฟันผุมักจะพบได้บ่อยในเด็ก แต่ผู้ใหญ่ก็มีความเสี่ยงด้วยเช่นกัน โดยมีปัจจัยเหล่านี้เป็นส่วนประกอบ

- การบริโภคอาหารที่มีคาร์โบไฮเดรต (แป้งและน้ำตาล)
- การดื่มน้ำที่ไม่มีฟลูออไรด์เป็นส่วนประกอบ
- อาการปากแห้ง
- การใช้ยาบางชนิด
- การดูแลรักษาความสะอาดช่องปากอย่างไม่ถูกสุขลักษณะ

สถานการณ์ฟันผุของคนไทยค่อนข้างน่าเป็นห่วง เพราะจากการสำรวจคุณภาพช่องปากของคนไทยเมื่อปี พ.ศ.2550 พบว่าเด็กอายุ 3 ขวบ ประมาณ 66% ฟันเริ่มผุแล้ว คือฟันน้ำนมยังขึ้นมาไม่นานก็เริ่มผุ จากนั้นพอเริ่มโตขึ้นอายุได้ประมาณ 5-6 ขวบ จะพบฟันผุได้มากขึ้นเป็น 82% แต่พอเริ่มโตขึ้นมาหน่อยหรืออยู่ในช่วงวัยรุ่น จำนวนผู้ที่เป็นโรคฟันผุจะลดน้อยลงอย่างมาก เพราะในวัยนี้จะเริ่มมีการใส่ใจไปพบหมอฟันหรือเพื่อตัดฟัน จึงทำให้ใกล้ชิดกับหมอมากขึ้น ส่วนพ่อแม่ก็คอยกระตุ้นเตือนให้แปรงฟันให้สะอาดอยู่บ่อย ๆ แต่ที่น่าตกใจกว่านั้นก็คือในผู้ใหญ่วัยทำงานที่มีอายุ 30 กว่าปี พบว่าประมาณ 86% มีปัญหาฟันผุกันแทบทั้งนั้น รวมทั้งยังมีปัญหาเรื่องฟันโยก โรคเหงือกกรัน ซึ่งเฉลี่ยแล้วสูญเสียฟันไปถึง 4 ซี่ต่อคน และจบจบจนเข้าวัยชราหรือเมื่ออายุ 60 ปีขึ้นไป 90% พบว่ามีการสูญเสียฟัน ในบางรายฟันเกือบหมดปาก หากเฉลี่ยแล้วก็

ประมาณ 14 ซีต่อคน จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดหลักการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินงานวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลายโรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรผู้ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1-6ที่มีรายชื่ออยู่ใน ทะเบียนโรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี จำนวน 62 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) ดำเนินการวิจัยในนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่1-6 เป็นผู้มีรายชื่อในทะเบียนโรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี และมีความยินยอมให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จากการค้นหาข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยในแบบสอบถามนั้นมีข้อคำถามจำนวน 4 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น อาศัยอยู่กับใครส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบวัดทัศนคติด้านทันตสุขภาพ มีจำนวน 10 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้ศึกษาเข้าพบนักเรียน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการศึกษา

4.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องแก่กลุ่มนักเรียนที่ต้องการศึกษา

4.3 ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่จัดเก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

วิเคราะห์ข้อมูลเรื่องลักษณะทางประชากรของประสพการณ์การดูแลสุขภาพช่องปาก ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปาก การใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามลักษณะข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ตามกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อศึกษา ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านม่วงดง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.30 เพศหญิง ร้อยละ 38.70 อายุที่มากที่สุดคืออายุ 8 ปี ร้อยละ 24.20 รองลงมาอายุ 9 ปี ร้อยละ 19.40 และน้อยที่สุดอายุ 7 ปี ร้อยละ 11.30 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือประถมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 24.20 รองลงมาประถมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 19.40 และน้อยที่สุด ประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 11.30 ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับ พ่อ แม่ ร้อยละ 53.20 รองลงมา ปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 45.20 และน้อยที่สุดคือ ลุง ป้า ร้อยละ 1.60

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ

จากการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรค ฟันผุอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 54.82 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.89 และระดับต่ำ ร้อยละ 11.29 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ระดับความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ

ระดับความรู้	จำนวน (n=62)	ร้อยละ
ความรู้ระดับสูง(80% ขึ้นไป)	34	54.82
ความรู้ระดับปานกลาง(60-79%)	21	33.89
ความรู้ระดับต่ำ (60% ลงมา)	7	11.29
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) :52.40 (4.62)		
ค่ามัธยฐาน (ต่ำสุด:สูงสุด): 6 (4,10)		

3. ทักษะด้านทันตสุขภาพ

จากการศึกษาพบว่า ระดับคะแนนทัศนคติในด้านทันตสุขภาพ ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี ระดับทัศนคติในด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 45.16 รองลงมาคือระดับสูง ร้อยละ 40.33 และระดับต่ำ ร้อยละ 14.51 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับทัศนคติด้านทันตสุขภาพ

ระดับทัศนคติด้านทันตสุขภาพ	จำนวน (n=62)	ร้อยละ
ทัศนคติด้านทันตสุขภาพระดับสูง(มากกว่า 52.40)	25	40.33
ทัศนคติด้านทันตสุขภาพระดับปานกลาง(52.40)	28	45.16
ทัศนคติด้านทันตสุขภาพระดับต่ำ (น้อยกว่า 52.40)	9	14.51
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) : 52.40 (4.62)		
ค่ามัธยฐาน (ต่ำสุด:สูงสุด): 6 (4,6)		

4. พฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปาก

จากการศึกษาพบว่า ระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 48.38 รองลงมาคือ ระดับสูงร้อยละ 32.26 และระดับต่ำร้อยละ 19.36 ตาราง 3

ตาราง 3 ระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปาก

พฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปาก	จำนวน (n=62)	ร้อยละ
พฤติกรรมระดับสูง (มากกว่า 48.20)	20	32.26
พฤติกรรมระดับปานกลาง (48.20)	30	48.38
พฤติกรรมระดับต่ำ (น้อยกว่า 48.20)	12	19.36
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) : 48.20(4.13)		
ค่ามัธยฐาน (ค่าเฉลี่ยต่ำสุด: ค่าเฉลี่ยสูงสุด) : 7(6,11)		

อภิปรายผล

จากการศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านม่วงตง ตำบลโคกกลาง อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี จากการวิเคราะห์ ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น การอาศัย และตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุ ด้านทัศนคติด้านทันตสุขภาพ และพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปาก และสรุปผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป จากการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.30 เพศหญิง ร้อยละ 38.70 อายุที่มากที่สุดคืออายุ 8 ปี ร้อยละ 24.20 รองลงมาอายุ 9 ปี ร้อยละ 19.40 และน้อยที่สุดอายุ 7 ปี ร้อยละ 11.30 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่คือประถมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 24.20 รองลงมาประถมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 19.40 และน้อยที่สุด ประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 11.30 ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับ พ่อ แม่ ร้อยละ 53.20 รองลงมา ปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 45.20 และน้อยที่สุดคือ ลุง ป้า ร้อยละ 1.60

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุจากการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 54.82 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.89 และระดับต่ำ ร้อยละ 11.29 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุรศักดิ์ภักดี, รุจิราดวงสง² (2561) ศึกษาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับโรคฟันผุและการดูแลสุขภาพช่องปาก ในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง ในเขตอำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุในระดับมาก ร้อยละ 68.90 ทักษะเกี่ยวกับโรคฟันผุในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.50 การปฏิบัติด้านการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 59.70

3. ระดับคะแนนทัศนคติในด้านทันตสุขภาพ ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับทัศนคติในด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 45.16 รองลงมาคือระดับสูง ร้อยละ 40.33 และระดับต่ำ ร้อยละ 14.51 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเต็มดวง ไทรงาม และคณะ¹ (2553) ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 3 ในเขตรับผิดชอบสถานีอนามัย ตำบลโนนข่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่นพบว่า ด้านทัศนคติ เกี่ยวกับการป้องกันโรคฟันผุ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.50 รองลงมาคือ มีทัศนคติอยู่ในระดับดี ร้อยละ 35.50

4. ระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปาก ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.38 รองลงมาคือ ระดับสูง ร้อยละ 32.26 และระดับต่ำ ร้อยละ 19.36 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอุฬาริกา โยสิทธิ์⁴ (2558) มีระดับความรู้ด้านการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กอยู่ระดับสูง ร้อยละ 60 มีระดับความเชื่อด้านการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 78.9 มีระดับทัศนคติด้านการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 81.1 และมีระดับพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก ร้อยละ 50.0 อยู่ในระดับปานกลาง ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.043)

ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มมากขึ้น
- 2) ควรเปลี่ยนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการสอบถามแบบเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่ถูกต้อง และก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

1. เต็มดวง ไทรงาม และคณะ. (2553). ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 3 ในเขตรับผิดชอบสถานีอนามัย ตำบลโนนข่า อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วารสารทันตภิบาล, 21 (2), 1-8.

2. สุรศักดิ์ ภัคดี และ รุจิรา ดวงสงค์. (2561). ความรู้ ทักษะเกี่ยวกับโรคฟันผุและการดูแลสุขภาพช่องปากในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง ในเขตอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วารสารโรงพยาบาล สกลนคร, 21(22), 186-193.
3. สิทธิชัย ขุนทองแก้ว และคณะ. (2540). สุขภาพช่องปากของประชากรไทย : การวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ด้านสุขภาพการพิมพ์
4. อุฬาริกา โยสิทธิ์. (2558). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กก่อนวัยเรียนโดยผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าผา อำเภอเกาะคาจังหวัดลำปาง. การค้นคว้าอิสระ, คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.